

Kính thưa Thầy và các Thầy Cô!

Chúng con xin phép chia sẻ một số nội dung chính mà chúng con ghi chép trong bài Thầy Vọng Tây giảng từ 4h50' đến 6h00', sáng thứ Tư, ngày 30/07/2025.

PHẬT HỌC THƯỜNG THỨC

Bài 148: Lòng tham khó lấp đầy

Thế gian thường nói câu: “*Lòng tham không đáy*”. Túi mà không có đáy thì không bao giờ bỏ thứ gì vào để đầy túi được. Lòng tham của con người vĩnh viễn không thể lấp đầy cho nên con người tạo vô lượng vô biên tội nghiệp. Chúng ta mong muốn làm nhiều việc lợi ích chúng sanh thì đó không phải là lòng tham. Đó là nguyện lực. Nếu phan duyên, cưỡng cầu, tìm bằng mọi cách để làm thì đây đã chuyển thành tham cầu rồi.

Nguyện lực thì tùy duyên, đủ duyên thì làm, không đủ thì thôi. Có lần Hòa Thượng đã trù bị mở lớp đào tạo bốn năm, tài lực, vật lực, nhân lực đã chuẩn bị đầy đủ, thế nhưng, bên đối tác đã không cho học trò đến. Mọi người ai cũng ngỡ ngàng và không biết phải làm sao! Hòa Thượng liền nói với mọi người: “***Tác ý viên thành***”, chúng ta đã phát tâm, đã chuẩn bị một cách chân thành, mọi thứ đã đầy đủ nhưng bây giờ không thể diễn ra, thì coi như chúng ta cũng viên mãn rồi. Thay vì làm bốn năm công đức mới viên mãn thì bây giờ, học trò không đến, không phải dạy, cũng không tốn kém tài lực vật lực sức lực, nhưng vẫn viên mãn. Đây mới chính là nguyện lực, nếu không chúng ta sẽ cưỡng cầu, sẽ bị phiền não.

Hòa Thượng nói: “***Đại họa lớn nhất của chúng sanh sáu cõi là gì? Là quá nhiều tham cầu, gọi là biển dục khó lấp đầy. Dục vọng của chúng sanh vĩnh viễn không bao giờ thỏa mãn. Quá nhiều tham cầu là ý niệm sai lầm. Chính vì ý niệm sai lầm này mà hại chúng ta từ vô lượng kiếp, đời đời kiếp kiếp chúng ta đã rơi vào trong sáu cõi ba đường, khổ không nói ra lời. Chúng ta bị quá nhiều khổ nạn, rút cục nguyên nhân là gì? Không ai biết!***”

Con người chúng ta dường như khổ đã quen rồi nên không thấy khổ. Hằng ngày chúng ta bị chi phối đủ thứ, không lúc nào rảnh rang để tâm thanh tịnh. Vọng niệm này chưa dứt, thì vọng niệm kia đã tiếp nối, sai sử mình phải chạy tứ tung.

Nếu chúng ta biết rõ nguyên nhân khổ thì thứ nhất sẽ không tạo nhân và thứ hai sẽ tránh được khổ đau cho chính mình. Ví dụ như con người sanh ra đều phải tuân thủ quy luật “*Sanh Lão Bệnh Tử*”, mỗi con người phải già đi để con cháu lớn lên. Nếu dừng lại, không già đi thì con cháu không lớn. Cho nên người lớn phải biết hy sinh, phải biết nhường chỗ cho người nhỏ, nếu không nhường thì người nhỏ sẽ không có chỗ. Cha Mẹ

mất đi thì ai cũng đau khổ, nhưng nếu thời gian dừng lại, Cha Mẹ vẫn như vậy thì con cháu cũng không thể lớn.

Biết đạo lý của “*Sanh Lão Bệnh Tử*” để chúng ta không quá đau khổ. Ngày ba tôi mất, tôi khoảng 23 tuổi, học hành chưa xong, trong tay chưa có gì. Trước khi ba mất, ba dặn tôi cố gắng lo cho các em. Đám tang của ba tôi trong mấy ngày tôi không khóc nhưng sau khi chôn cất xong và trở về nhà, tôi đã khóc một trận thật to. Cho nên con người ai cũng có tình. Chính cái tình này làm cho người ta khổ đau trong sinh tử luân hồi bởi thế mà phải kiểm soát được cái tình này.

Hay con người phải chịu “*Ái Biệt Ly Khổ, Oán Tằng Hội Khổ, Cầu Bất Đắc Khổ*”. Ghét nhau mà phải gặp nhau là khổ, vậy chúng ta cố gắng không gặp người mình ghét vì bản thân chưa đủ đạo lực nên khi gặp họ sẽ khởi phiền não. Yêu nhau mà phải xa lìa cũng là khổ, vậy chúng ta đừng chú tâm vào một đối tượng nào mà hãy mang yêu thương đến cho nhiều người, vậy thì chúng ta sẽ bớt đi nỗi khổ của Ái Biệt Ly. Một bài hát có câu rằng: “*Người không có tình thì đâu phải là người!*” Đúng vậy, tuy nhiên chúng ta phải biết kiểm soát cảm xúc của tình cảm.

Trong Tứ Y Pháp, Phật dạy: “*Y Trí Bất Y Thức*” – phải y theo trí tuệ chứ không y theo tình cảm. Tình cảm sẽ sai khiến con người bằng cảm tình vọng động. Chúng ta có thể cương quyết với mọi người nhưng không thể làm được như thế đối với con và cháu. Đó chính là tình chấp. Do đó, chúng ta học Phật là để nhận rõ chân tướng của vũ trụ nhân sinh này, nhận rõ tất cả mối quan hệ trong đời sống này, để chúng ta tiến thoái, thêm vào bớt ra sao cho phù hợp.

Hòa Thượng phân tích để chúng ta thấy rằng chúng ta bị quá nhiều khổ nạn nhưng lại mơ mơ hồ hồ, như ngây như điên, gần như không có cảm giác, không biết nguyên nhân của những khổ nạn đó là từ đâu mà ra. Có những thứ chúng ta đang vui lại chỉ là vui nhất thời, vui tạm bợ rồi cái khổ sau đó sẽ kéo đến. Những người cuồng loạn trong vũ trường, dùng chất kích thích trong các quán bar. Họ không thể cuồng loạn suốt cuộc đời này, qua một đêm, đến sáng hôm sau, họ có cảm giác là buồn khổ, để rồi, họ lại tiếp tục đi tìm sự cuồng loạn. Vậy cái vui một đêm tưởng là dài, rồi cũng sẽ qua.

Tương tự như vậy, cái vui của người cõi trời Phi Tướng Phi Phi Tướng Xứ, dài đến tám vạn đại kiếp mà một đại kiếp bao gồm nhiều trung kiếp, trong trung kiếp có các tiểu kiếp là một con số lớn khủng khiếp. Thế mà sau thời gian dài đến như vậy, người cõi trời đó cũng có ngày kết thúc. Khi hiện tượng sanh tử hiện ra, họ vô cùng ngỡ ngàng, họ tưởng rằng chính mình đã chứng đắc, không bao giờ thoái đạo. Vậy mà, khi hết tuổi thọ, họ tức khắc đọa thẳng vào địa ngục.

Huống gì kiếp nhân sanh 100 năm tuổi thọ của chúng ta thật quá ngắn. Mỗi chúng ta chắc gì sống nổi tới 70, 80 tuổi. Do đó, nếu biết nguyên nhân của khổ, chúng ta sẽ tìm cách hiệu đính lại cho phù hợp nhất với cuộc sống hiện tại này. Hòa Thượng nói:

“Nếu như không có Phật Bồ Tát, các bậc Đại Thánh vì chúng ta chỉ điểm thì chúng ta vĩnh viễn không bao giờ nghĩ đến nguyên nhân rằng: ‘Con người vì có nhiều tham dục’. Con người thậm chí còn cho rằng tham dục là điều nên có. Vì sao vậy? Vì họ thấy tất cả mọi người đều như vậy, ai cũng sống trong tham cầu, chìm đắm trong tham cầu, một mực mê muội chìm đắm trong đó.”

Chúng ta quán sát xem chính mình có đang rơi vào trạng thái này không? Danh vọng địa vị dù có thật mà người ta còn chẳng thèm, vậy thì thứ ảo danh ảo vọng ngoài kia, mà chính mình lại muốn tìm cầu hay sao? Trước đây, người ta từng mời tôi đi phiên dịch trong trường hợp Hòa Thượng sang thăm Việt Nam. Tôi đã từ chối vì hằng ngày chính mình vẫn đang phiên dịch lời dạy của Ngài. Không nhất thiết là phải ở bên cạnh Hòa Thượng mới làm được công tác phiên dịch.

Đến nay, Hòa Thượng đã viên tịch được ba năm, người ta đang dự kiến tổ chức một pháp hội cầu quốc thái dân an, cầu siêu độ cho mọi người, đồng thời cũng là kỷ niệm Hòa Thượng. Tôi đã tìm mọi cách từ chối và họ cũng tìm mọi cách để thuyết phục tôi. Họ nói rằng bây giờ Hòa Thượng mất rồi, người ta phần nhiều chạy theo những việc không đúng với cương lĩnh của Hòa Thượng đã chỉ dạy thì có nên chăng tại pháp hội đó, tôi nói một chút về cương lĩnh, về pháp hạnh của Hòa Thượng. Họ nói đến đây thì tôi không thể từ chối.

Hòa Thượng ngày xưa, khi người ta mời thì Hòa Thượng sẽ tuyệt đối từ chối nếu việc đó vì danh vọng lợi dưỡng và sẽ nhận lời nếu việc đó vì lợi ích cho chúng sanh. Nhiều lần Hòa Thượng nói, pháp hội người ta tổ chức ra thì phải là người có năng lực, có năng khiếu mới làm được và với số lượng người đông như vậy, chắc chắn, lợi cũng không nhỏ. Tuy nhiên, đó là việc họ cần, còn việc của chúng ta là có nơi để nói pháp, nói những điều cần nói cho chúng sanh nghe. Hòa Thượng nói: *“Việc của ai, người nấy làm”*. Điều rõ ràng nhất là chúng ta không vì danh, cũng không vì lợi. Đến một giai đoạn nào đó, ai rồi cũng thành người lớn. Trong một cuộc họp có năm người, thì người lớn tuổi nhất hoặc là người có chuyên môn sâu nhất chắc chắn, sẽ được người ta thỉnh mời.

Trong cuộc sống này, rồi đến lúc chúng ta có thể ở thế bất đắc dĩ, tuy nhiên, điều quan trọng là chúng ta phải kiểm soát mình xem xem, mọi việc chúng ta làm có phải là vì ảo danh ảo vọng không? Có phải là vì tự tư tự lợi mà làm không? Nhiều năm qua, chúng ta đã nhìn thấy người ta chỉ vì tự tư tự lợi mà họ đã tham cầu đến không cùng không tận. Ngoài việc chúng ta phải bị quả báo khổ đau cùng cực từ những việc làm của chúng ta, chúng ta còn phải trả nhân quả đó trong kiếp số nhiều như cát sông Hằng.

Hòa Thượng nói: ***“Chúng sanh mờ mịt chìm đắm trong sự tham cầu, Phật pháp gọi là ngu muội, không thấu hiểu được chân tướng sự thật. Dục vọng là một vọng tưởng, nhất định không phải là thật. Vọng tưởng này chỉ có hại, không hề có một***

chút lợi đối với chúng ta. Cho nên Thích Ca Mâu Ni Phật xuất hiện ở thế gian đã vì chúng ta mà dạy bảo.

“Việc trước tiên là Ngài đã làm ra tấm gương xả bỏ danh vọng lợi dưỡng. Người thế gian tranh giành danh vọng lợi dưỡng, mọi thứ đó Thái Tử Tất Đạt Đa đều có được, không cần phải tranh giành. Từ trong nhà đế vương mà Ngài đã rời bỏ cung vàng điện ngọc để xuất gia. Người thế gian cho rằng: “Quý vi thiên tử, phú hữu tứ hải” - Có gì quý hơn ngôi thiên tử, giàu có như bốn biển. Mọi người đều tham cầu điều đó, thế nhưng Ngài thì xả bỏ.”

Việc xả bỏ của chúng ta ngày nay chưa là gì so với Ngài. Ngài còn xả bỏ ngôi vị đế vương, vợ đẹp, con xinh. Chúng ta dùng mọi thủ đoạn để có được danh vọng lợi dưỡng, Ngài thì không cần tranh. Ngài sanh ra trong nhà đế vương thì nghiễm nhiên được kế thừa vương vị, vậy mà Ngài đã rời bỏ. Chính là Ngài đã khai thị cho chúng ta rằng danh vọng địa vị ở thế gian này không thật. Tuy là không thật nhưng chúng ta cần phải biết sử dụng cái không thật đó để làm lợi ích cho chúng sanh.

Hòa Thượng từng nói nếu khéo dùng “*Tài Sắc Danh Thực Thù*”, biết ăn và ngủ vừa đủ để thân không gầy yếu mà có sức khỏe tốt, biết khéo dùng tiền tài thì những thứ này sẽ trở thành công cụ tốt, giúp chúng ta làm các việc lợi ích cho chúng sanh. Đợt lũ quét ở Nghệ An vừa rồi, chúng tôi đã chung tay với mọi người giúp đỡ bà con vùng lũ. Những cân gạo đã được chuyển tới bà con. Hôm qua sau hành trình đi nước ngoài kéo dài cả tuần lễ, tôi về đến nhà và đã ngủ một giấc ngon lành 7 tiếng đồng hồ, khi tỉnh dậy thì đúng 3 giờ sáng. Như vậy, sau những ngày dài mệt mỏi, ngủ cũng tốt, cũng giúp chúng ta có đầy đủ sức khỏe. Cho nên “*Tài Sắc Danh Thực Thù*” sẽ là công cụ hỗ trợ chúng ta thành toàn việc giúp ích chúng sanh. Năm thứ này là cửa vào địa ngục khi chúng ta không biết sử dụng nó mà để nó sai sử mình.

Hè năm nay, chúng ta đã tổ chức nhiều trại hè và nếu không có đủ nhân lực, tài lực, vật lực, không đủ sức khỏe thì làm sao chúng ta có thể làm nên những ngày hè trọn vẹn như thế. Hòa Thượng nói: **“*Thích Ca Mâu Ni Phật biểu diễn cho chúng ta thấy rằng Ngài đã xả bỏ tất cả những thứ mình có được - những thứ mà thế gian người ta tham cầu. Xả thì được. Có xả thì có đắc. Ngài vừa xả như vậy thì Ngài chân thật đạt được đạo. Thế Tôn có được tất cả thế nhưng Ngài đều xả bỏ tất cả. Việc này nói với chúng ta điều gì? Nếu bạn không xả “danh vọng lợi dưỡng, tự tư tự lợi, ý niệm hưởng thụ năm dục sáu trần, tham sân si mạn thì bạn sẽ rất dễ dàng tạo nghiệp.”***

Nhìn ra xung quanh bên ngoài, chúng ta thấy nhiều người đã bắt chước thủ đoạn, vì tham cầu danh vọng lợi dưỡng mà đã tạo nghiệp đa đoan. Họ làm giả sữa, gạo v...v làm giả được cái gì là họ lập tức làm giả ngay. Chúng ta học Phật nên biết rằng người khác cho chúng ta còn không lấy, làm gì có chuyện ở đó mà tranh giành, mà tạo nghiệp để cố gắng có. Vì sao chúng ta không đi tranh giành, đi tham cầu? Vì biết rõ rằng đã tạo

nhân thì nhất định sẽ gặt quả. Đất làm thành từng luống, gieo hạt đậu thì nhất định luống đó sẽ lên cây đậu. Vậy có cần phải tranh giành, tham cầu hay không?

Hòa Thượng từng nói: “*Không cần thiết phải đi làm những việc oan uổng*”, đặc biệt Hòa Thượng từng dạy chúng ta đừng đi tranh với vận số của chính mình. Ý Ngài nói rằng, trong số mạng không có mà cứ tìm cầu, vậy thì chẳng khác nào đi tranh với mình hay sao? Trong mạng có nhất định có, trong mạng không nhất định không. Đạo lý trong bài học gần đây mà Hòa Thượng giảng cho chúng ta là: Người giàu sang không phải là người có tiền muôn bạc vạn hay có địa vị cao mà là người nghĩ đến ăn thì liền được ăn, nghĩ đến mặc thì liền được mặc, đời sống tự tại an vui.

Hòa Thượng Tịnh Không từ năm 36 tuổi, Ngài đã tam bất quản: Không quản tiền, không quản người, không quản việc. Mấy chục năm trời không cảm đến một tờ tiền cho đến năm 96 tuổi thì Ngài viên tịch, vậy mà Ngài nghĩ đến việc gì thì việc đó đã làm xong. Người như thế mới là chân thật đại phú, đại quý. Như vậy, chúng ta cũng có thể đạt được tới cảnh giới này, chỉ cần chúng ta sống đời sống như Hòa Thượng, toàn tâm toàn lực hy sinh phụng hiến, rồi đến ngày cũng có người vì chúng ta mà lo nghĩ.

Hôm trước tôi nói chuyện với hai ông bà thông gia. Tôi nói rằng không phải tôi có nhiều trường như vậy là tôi giàu có đâu. Tôi chia sẻ với họ rằng tôi xây dựng một hệ thống, một giáo trình, giáo án, hay phương hướng hoạt động và học trò nghiên cứu thấy hay, thấy đây là việc làm tốt nên họ gia nhập, họ bỏ tiền ra để mua trường và vận hành. Tôi còn nói với hai ông bà nhiều đạo lý khác nữa nhưng hai ông bà đã vô cùng ngạc nhiên như thể lần đầu tiên được nghe. Đặc biệt họ thấy lạ lùng với đạo lý “*tặng cho*”, họ chưa bao giờ được nghe hai từ này. Họ ngạc nhiên vì chúng ta thường cho rau, tặng đậu miễn phí tới mọi người.

Điều họ thấy ở nhiều nơi không phải là tặng cho mà là một cây nến giá 10 đồng, hai cây nến là phước huệ song tu, giá 20 đồng. Ba cây nến là Tam Bảo gia trì. Mười cây nến là mười phương Phật ủng hộ. Một trăm lẻ tám cây nến là công đức viên mãn, giá 1080 đồng. Một cây nến nhỏ là bảo hộ bình an 30 đồng. Bởi thế mà họ chưa từng được nghe, được thấy cụm từ: “*Cho đi vô điều kiện*”.

Thích Ca Mâu Ni Phật xả bỏ ngôi vị đế vương tu hành thành Phật cho nên đến ngày nay đã gần 3000 năm qua rồi mà người người vẫn tín ngưỡng, vẫn nghe lời, vẫn làm theo, vẫn quy phục. Nếu Ngài không xả, chỉ làm vua thì vị vua tên gì đó đến bây giờ cũng không ai còn biết tên. Ngài đã xả bỏ, không làm vua mà làm Phật, làm một con người luôn vì tất cả mọi người mà lo nghĩ, vì sự hạnh phúc, an vui và sự giải thoát cho mọi người cho nên 3000 năm rồi, người ta vẫn còn nhớ đến Phật. Kể cả một ngoại đạo, một người không theo tôn giáo nào cũng không dám xem thường Ngài. Xả vương vị nên được quả vị Phật, được tất cả chúng sanh kính tin ngưỡng mộ.

Còn chúng ta không chịu xả, tham cầu danh vọng lợi dưỡng nên tạo nghiệp. Hòa Thượng thường nói rằng người mà không có địa vị tạo nghiệp rất bình thường nhưng người có địa vị mà tạo nghiệp thì sẽ rất là nặng. Địa vị càng cao tạo nghiệp càng lớn. Nếu là việc thiện thì cũng tạo nên phước báu vô lượng vô biên. Nếu những người có địa vị cao, có quyền thế mà có một ý niệm lợi ích cho tha nhân thôi, thì công đức vô lượng vô biên. Nếu họ có một ý niệm tự tư tự lợi thì những việc họ làm ra đều sẽ tổn hại vô lượng vô biên chúng sanh. Nghiệp này không hề nhỏ.

Hòa Thượng nói một người làm quan tham cầu, tăng một chút thuế thì đã hại biết bao nhiêu người dân. Hòa Thượng nói: ***“Chúng ta hãy đọc Liễu Phàm Tứ Huấn. Viên Liễu Phàm lúc đó là huyện trưởng, ông thấy người nông dân bị đánh thuế hơi nặng nên liền giảm thuế. Khi vừa áp dụng việc giảm thuế thì người dân của một huyện được hưởng phước. Cho nên người đủ quyền lực tạo phước và tạo nghiệp cũng dễ dàng. Thế nhưng chúng ta phải nên biết rằng, việc tích công bồi đức khi có địa vị thì khó mà tạo nghiệp đa đoan thì lại dễ. Vì sao đa phần là tạo nghiệp? Bởi dục vọng của họ không có bờ mé hay lòng tham không được lấp đầy”***.

Viên Liễu Phàm là ví dụ cho thấy chỉ cần một việc làm rất nhỏ của một người có địa vị, có quyền thế thì đã mang lại lợi ích rất lớn. Ngược lại, tổn hại và tạo nghiệp cũng sẽ không nhỏ. Người giàu sang quyền lực rất khó để tạo phước vì lòng tham của họ không có đáy, họ đã giàu rồi lại muốn giàu hơn, bởi thế tích công bồi đức thì ít mà tạo nghiệp thì nhiều. Bài học hôm nay, Hòa Thượng nhắc nhở chúng ta, lòng tham không thể lấp đầy, chính vì vậy chúng ta phải hết sức cẩn trọng./.

Nam Mô A Di Đà Phật

Chúng con xin tùy hỷ công đức của Thầy và tất cả các Thầy Cô!

Nội dung chúng con ghi chép lời giảng của Thầy có thể còn sai lầm và thiếu sót. Kính mong Thầy và các Thầy Cô lượng thứ, chỉ bảo và đóng góp ý kiến để tài liệu học tập mang lại lợi ích cho mọi người!